

RZECZPOSPOLITA POLSKA

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 5.05.2010

nr 2570 podpis

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2010 roku

BMP-0724-2628/10/LC

SENAT
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 05.05.2010 zai.
nr 3187 podpis
Pan
Bogdan BORUSEWICZ
Marszałek Senatu RP

namowy panie mamontu

W nawiązaniu do pisma z dnia 31 marca 2010 roku (sygn. BPS/DSK-043-2591/10), przekazującego tekst oświadczenia złożonego przez Senatora RP Pana Andrzeja Grzyba w sprawie zwiększenia elastyczności i możliwości wpływania na dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi przez rady gmin do użytku sołectw, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie należy podkreślić, że Konstytucja RP przyznała jednostkom samorządu terytorialnego - jako odrębnym podmiotom publicznym - przymiot samodzielności w wykonywaniu przez nie zadań publicznych. Samodzielność ta podlega ochronie sądowej. Samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej, a przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Oznacza to, że w granicach prawa, jednostka samorządu terytorialnego samodzielnie realizuje poszczególne funkcje w oparciu o zastrzeżone dla jej organów kompetencje.

Przepisy ustawy z dnia 20 lutego 2009 roku o funduszu sołeckim (Dz. U. Nr 52, poz. 420 z późn. zm.) nie zawierają enumeratywnego katalogu przedsięwzięć, które można sfinansować ze środków funduszu sołeckiego. Jak wskazuje ustawa, środki z funduszu sołeckiego można przeznaczyć na realizację wyłącznie tych zadań gminy, które są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy (vide: art. 1 ust. 3 ww. ustawy) oraz – zgodnie z art. 1 ust. 4 ww. ustawy - na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 roku o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558 z późn. zm.). Tym samym, każdorazowo należy rozstrzygnąć, czy zakładane przedsięwzięcie mieści się w katalogu zadań własnych gminy i spełnia pozostałe ustawowe wymogi. Istotne przy tym pozostaje, aby inicjatywa ta uwzględniała prawne unormowania w zakresie finansowania przedsięwzięć z funduszu sołeckiego, zawarte zarówno w ustawie z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 roku Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.), ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.), jak i samej ustawie o funduszu sołeckim.

Podkreślenia wymaga, że środki przekazywane sołectwom są częścią finansów publicznych (w tym konkretnym przypadku - częścią budżetu gminy) i jako takie muszą podlegać wszystkim rygorom prawa dotyczących m.in. finansów publicznych. W ustawie

o funduszu sołeckim nie wskazano wprost podmiotu odpowiedzialnego za dysponowanie środkami funduszu sołeckiego, bowiem stosowne unormowania zawiera m.in. ustawa o samorządzie gminnym. Zgodnie bowiem z art. 60 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 wyżej wymienionej ustawy za prawidłową gospodarkę finansową gminy odpowiada wójt i w tym zakresie dokonuje wydatków budżetowych, także wójtowi przysługuje wyłączne prawo zgłaszania propozycji zmian w budżecie gminy (vide: art. 60 ust. 2 pkt 4 uprzednio powołanej ustawy).

Środki funduszu sołeckiego mogą być przekazywane jako jedno ze źródeł finansowania większych przedsięwzięć, w tym jako wkład własny w przypadku aplikowania o możliwość wykorzystania funduszy unijnych. Dopuszczalne jest również wspólne finansowanie jednej inwestycji ze środków więcej niż jednego sołectwa. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim środki niewykorzystane w roku budżetowym wygasają z upływem roku.

Należy jednak mieć na względzie fakt, że podstawowym celem ustawodawcy w trakcie prac nad ustawą o funduszu sołeckim było stworzenie możliwości finansowania przez sołectwo drobnych zadań, choć zgodnie z art. 3 ust. 1 ww. ustawy rada gminy może zwiększyć środki funduszu ponad wysokość obliczoną na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy. Podkreślenia jednak wymaga, iż zwiększona wysokość środków funduszu nie jest wliczana do wydatków wykonywanych w ramach funduszu, od których przysługuje częściowy zwrot na podstawie art. 2 ust 4 ww. ustawy (vide: art. 3 ust. 2 ustawy)

Doceniając rolę sołectw, nie można jednak zapomnieć o podstawowym znaczeniu gminy w systemie samorządu terytorialnego, co jednoznacznie wynika z art. 164 ust. 1 Konstytucji RP. Należy pamiętać, że sołectwa stanowią jedynie jednostki pomocnicze gmin, a nie jednostki autonomiczne. Konsekwencją tego założenia jest potraktowanie środków funduszu sołeckiego jako części budżetu gminy, a nie jako wyodrębnionego funduszu celowego.

Należy zaznaczyć, iż rozwiązania ustawy o funduszu sołeckim oparte zostały na doświadczeniach wielu gmin w Polsce, które bazując na obowiązujących przed jej wejściem w życie przepisach, wdrożyły w swoim zakresie rozwiązania angażujące społeczności sołeckie w proces planowania wydatków budżetowych na przedsięwzięcia ich dotyczące. Uchwalenie ustawy o funduszu sołeckim nie oznacza, że te dobre praktyki i rozwiązania nie mogą być kontynuowane obok „ustawowych” funduszy sołeckich, tym bardziej, że przepisy ustawy o funduszu sołeckim nie uległy w tym zakresie istotnym zmianom. Nic nie stoi zatem na przeszkodzie, aby na ogólnych zasadach planować w budżetach gmin środki na przedsięwzięcia, na obszarze sołectw (nawet w perspektywie kilkuletniej) biorąc pod uwagę sugestie mieszkańców i ich przedstawicieli. Oba te systemy wzajemnie się uzupełniają i umożliwiają elastyczne podejście do zaspokajania potrzeb mieszkańców, niezależnie od rozmiarów realizowanych przedsięwzięć.

Jednocześnie podkreślenia wymaga, że szczegółowa ocena funduszu sołeckiego będzie możliwa dopiero po kilku latach funkcjonowania ww. ustawy (pierwsze fundusze sołeckie powstały dopiero w budżetach gmin w 2010 roku). Z danych będących w posiadaniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wynika, że w skali kraju uchwały o utworzeniu funduszu sołeckiego w 2010 roku podjęło 48% wszystkich gmin w kraju.

Z uprzejmym pozdrowieniem

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z up. Tomasz SIEMONIAK
Sekretarz Stanu

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów